

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP este disponibilă
la Biblioteca Națională a României

ISBN: 978-606-49-0198-9

Design copertă: autorul

Realizarea copertei: Cyrano Propaganda SRL

Editor: Valentin Ajder

Mihail Soare

LIVRESCU

roman

E I K O N

București, 2019

Era de Rusalii, iar bunica spunea că în afară de o iapă care murise doborâtă de chinurile fătăriei înainte de război, care război Dumnezeu știe, că părea că le prinsese pe toate de pe lumea de dinaintea celeilalte, de la Histaspe încoa, o iapă căreia-i zicea Rusalina, nu ne-ar lega nimic pe noi și neamul nostru însemnat de ziua asta, ba chiar era una nesuferită de când se întâmplase să poposească în fruntea unui adevărat convoi militar alcătuit din patru camioane kaki mătăhăloase duhnind a gaz, ce cărau sub prelatele soioase și decolorate, cârpite stângaci cu ațe de toate culorile curcubului, calabalăcul colonelului și-al familiei sale în satul acela anost de câmpie (conform unei teorii împământe-nite, născută din temeiori alunecoase – „niște țipari de temeiori”, cum ar fi spus colonelul – contrazisă în cazul de față, lucrurile cu adevărat memorabile se pot petrece numai la deal sau la munte, nicidecum la șes), pe care în următorii patruzeci de ani ea avea să-l părăsească doar de vreo șapte-opt ori, ținând minte cu lux de amănunte și zilele, și prilejurile acestor obligatorii plecări. Într-unul din multele popasuri făcute în cele două zile și jumătate de mers al convoiului, unul din pușinii soldați știutori de

carte mângălise cu degetul pe tabla prăfuită a primului camion: „Trăiască regele, Franț Iozef și curvele!”

„Poate că n-ar fi rău, ba chiar dimpotrivă, să vă mutați în altă parte, într-un loc ferit de cețuri și de umezeală, cu ierni dacă nu mai calde, măcar mai uscate, și lipsit de duhurile pătrunzătoare, greu de suportat chiar și pentru plămânii celui mai sănătos hamal, ale portului. Acesta e sfatul meu, de medic și, dacă-mi permiteți nesperata onoare, de prieten, însă excelențele voastre veți face, desigur, ceea ce veți crede de cuviință. Însă mă simt dator, potrivit jurământului nobilei mele profesii, să vă spun că, altminteri, boala astmatică a distinsei dumneavoastră doamne se va înrăutăți îngrijorător, recomandându-vă să luați în atare situație în calcul toate deznodămintele, oricât de triste ar fi ele”, încheie doctorul în timp ce-și strângea tacticos, cu gesturi care păreau și neajutorate, și studiate în același timp, micuța geantă roșiatică din piele de vițel închisă-n colțare metalice argintii, ce-i găzduia instrumentarul, și fără de care nu-l văzuse nimeni, nicio-dată și nicăieri, încât s-ar fi putut crede că e parte a corpului său rotofei, pe seama căruia făceau glume nesărate toate hahalerele urbei. Îi anunță sec prețul onorariului, uitându-se pieziș pe sub ochelarii din aur cu rame rotunde, care-i făceau fața încă și mai rotundă – era aceeași sumă de fiecare dată indiferent de gravitatea intervenției, durata vizitei ori de ora acesteia, „numai trei poli, excelență, numai trei poli, dinăștia devalorizați, niciun sfanț în plus”, altfel o mică avere pentru vremurile acelea, prospere doar în ochii voit miopi ai celor de la guvernare –, întinzând de îndată și mâna flască, mică numai cât o pitușcă făcută din zgârcenie, aducând, atunci când i-o strângeai, cu un balon aproape dezumflat.

La două zile după asta, colonelul era prezent la raport la Ministerul de Război, el încă tot așa-i zicea, chiar dacă nu se mai știa cine, poate chiar regele în nebuneala sa șoptită din ce în ce mai des, și nu doar pe la colțuri, îl botezase, cu mulți ani în urmă, Ministerul Apărării Naționale. Îl deranja sonoritatea acestei titulaturi și de câte ori era nevoit s-o rostească sau s-o scrie în actele oficiale bombănea, mai mult dintr-o ușor de înțeles bătoșenie bărbătească, în afară de rațe boșoroage, turturele delicate și sitari nefind în stare să împuște și altceva, iar despre înfiptul baionetei în pieptul cuiva nici nu putea fi vorba: „sună ca la bolșevici, că ei se împăunează cu asta, deși, altfel îi încălecă pe toți să le bage pe sub piele doctrinele lor nedrepte, dezbinatoare, punând pe același talger genialitatea cu prostia, truda cu nemunca, iubirea cu șișul înfipt mișelește în spate; într-adevăr, apărarea e pentru lași, proști, și târâie-brâu, și doar războiul, cu toate ale sale – eroi fără voie, unii săriți de pe pietrele comemorative de marmură taman în calendarele cu sfinți, prizonieri blegi, ciozvârte însângerate, suferințe cu duiumul – e pentru viteji, cum mama dracului să-i zici astfel?... Așa apucase, și tatăl său tot așa îi spunea, și nu numai el, ci toți bărbații din neam, militari de carieră la rândul-le, ce luaseră calea veșniciei, fără urmă de împotrivire, ca un blestem nedelegat, aproape de îndată ce împliniseră șai-zeci și șapte de ani, mai puțin unul, un unchi, cavalerist, răpus, „nerodul, de tânăr, de ftizie, ca poeții”, doi veri, „niște nătărăi de intendenți, cu buzele și mustățile mânjite de creion chimic, de parcă ar fi avut stânjenei la bot”, fratele mai mic, locotenent-colonel, mai mult părelnic decât real, de vreme ce sofisticata lui nevastă, Clara, o uscătură dezgustătoare plină de aere, se prezentase toată

viața, chiar și în prezența lui, ca necăsătorită, trecut în rezervă de ani buni fără să mai aștepte înaintarea în grad, și care făcuse o pasiune pustiitoare, la marginea nebuniei – dacă nu cumva chiar pășise, tiptil, dincolo de ea – pentru flori, mai cu seamă pentru trandafiri, lăudându-se cu obținerea, prin mijloace tainice, a unor soiuri unice, niște ciudățenii vegetale cu petale de consistența catifelei folosite la capoatele muiereturilor, gri, negre sau violet. „Și mie-mi plac rozele nevrozele, mai cu seamă în dulceturi grele-n cețuri și-n peltele logostele”, îl tachina uneori colonelul, cu toate că și el era fascinat până peste poate de aromele suave ale florilor și mai mereu, atunci când era îmbrăcat civil, purta la rever câte o garoafă albă sau portocalie. Niciodată roșie – „alea-s anume pentru morți, fraților, iar eu încă mai mișc.”

„La ce crezi dumneata, colonele”, îl întreba unul din prietenii de pahar din vremea șederii la Brăila, cel căruia tot orașul îi zicea Răspopitul, de la țacălia înspicată, pentru că altfel n-avusese chiar nici o treabă cu biserica, nepășindu-i pragul vreodată, „că sunt bune războaiele?” „Bunăoară, nesfîșitule, pentru a ști fiecare țară unde-i sunt granițele. Că la ceva vreme lucrul ăsta se uită, așa cum uită bătrânii pe unde-și lasă ochelarii, aceștia aflându-se de cele mai multe ori chiar pe nasurile lor...” Și începea să înșire o teorie complicată, dar fermecătoare prin bogăția îmbătătoare a cuvintelor, de fiecare dată alta, despre imperii nesfârșite, unde bineînțeles că meseria de grănicer nici nu exista, și sublinia asta, țări de peste mări neștiute (bolborosea însă niște nume aducând cu rostogolirea unei cutii de tablă pe caldarâm și pe care nu se ostenea nimeni să le caute pe vreo hartă), regate, sultanate și colonii – și-i străluceau ochii într-un fel

aparte când vorbea despre colonii, deoarece văzuse el odată pe un vapor, un soi de barcaz uriaș prăzuliu, înalt cât clădirea garnizoanei și lung cât Strada Mare („pe naiba”, făcea neîncrezător pictorul, care nu era chiar unul văduv de imaginație, „un vapor cât o stradă?”), venind din fostele Indii de Est, ceva ce nu uitase multe nopți –, despre nemți albinoși, spelbi, cu gene și sprâncene ca din vată, leiți unor amoruri niciodată împlinite, englezi roșcovani aducând, spunea, cu morcovi prinșii de brumă uitați neculeși, ruteni, jidovi, despre burii căutători de di-amante până și-n latrine ori despre unul Magellan, „cum ar fi unul Gheorghe, Petre sau Vasile”, de care prea puțini dintre convivii săi de ocazie, de prin tavernele pline de fum gros ale portului, auziseră.

Ministrul, care era un tip tare de treabă (fiind în stare să se pupe-n bot și cu nemții, și cu muscalii, și cu ungurii, și cu bulgarii, găsindu-le tuturor circumstanțe pentru orice acțiune invadatoare), avea să-i aprobe de îndată transferul, nu fără oarecare regret, artificial afișat, pentru motive atât de solid întemeiate – „nimic mai de prețios decât sănătatea și liniștea familiei dumitale, colonele”, îi spusese, „și desigur că îți voi îngădui fără întârziere mutarea, semnând de îndată și ordinul izbăvitor” –, știindu-se unul cu altul încă de pe vremea școlii militare, făcute împreună, mulțumindu-i pentru modul exemplar în care-și făcuse datoria în garnizoana Brăilei „douăzeci și doi de ani bătuți pe muchie”, prețuindu-i devotamentul, cântărind enorm aici, cum se întâmpla în astfel de cazuri, și tradiția familiei.

Primarul, un ins deșirat, spălăcit, pe care n-ai fi dat două parale doar văzându-l, altfel isteț ca o vulpe trăitoare în preajma satului, poreclit Paiată, căruia toți

pantalonii îi erau scurți, lăsându-i pe dinafară gleznele subțiri și noduroase, mereu julate, ca ale copiilor năzdrăvani, semănând mai degrabă a saltimbanc, mai ales că era îmbrăcat ca o sorcovă – avea niște cămăși largi, atât de largi că l-ar fi putut cuprinde cel puțin încă de două ori, galbene, liliachii, roz, portocalii, vestă roșie de catifea, sacouri cadrilate cu căptușeli azurii, „așa se poartă la București, ca la franțuji”, se fălea prostește –, aflase de câteva zile de reîntoarcerea familiei colonelului și, având cunoștință că și neamul acestuia simpatizase cu liberalii, iar asta s-ar putea să-i prindă bine la alegeri, ar fi vrut să le facă o primire cum n-a mai fost vreodată la ei, nici n-aveau pentru cine la urma urmei, să se ducă vestea, o primire ca în gara Sinaiei atunci când vine regele și alaiul său de putori, pompoasă și strălucitoare, cu prapuri infinite ca niște cozi de stele căzătoare, cu fanfare de alămuri aduse de la armată, cu panglici multicolore și cu lume, multă lume, întreg ținutul dacă ar avea loc, cu flori în mâini, cum se vine la un mort de seamă, ca la București la șosea, la podul de la intrarea în sat și despre care să scrie ziarele, „Curentul”, „Universul de dimineață” ori mai știu eu care, și, de ce nu, să se spună și la radio, aceea cutie vrăjită vorbitoare din placaj vopsit pentru care un om dintr-un oraș de aiurea (vestea nu putea fi falsă din moment ce apăruse în mai multe gazete chiar a doua zi după minunăție) fusese în stare, pierzându-și mințile, să dea în schimb o casă cu o mulțime de camere, lăsându-și familia pe drumuri.

Avea să se răzgândească repede, luat peste picior și nesprișnit de nimeni, pentru că i-ar fi trebuit câteva sute bune de lei, dacă nu chiar mii – „un purcoi de bani cât Dealul lui Scurtu”, se plângea –, de unde să-i ia, nu l-ar fi

putut ajuta, generos cum era, decât preotul Mărgăritescu, știut de toată lumea ca Popa Nae, numai că acesta nu se mai trezise din băutură de trei săptămâni, turnând în pântecul său încăpător ba pelin, ba mastică, ba rachiu, și tot așa, până cădea pe brânci ca secerat de gloanțe, de când în sat poposisse, coborând alene dintr-o șaretă verde, un individ ciudat, cu față mirată și nevinovată ca de călugăriță, pictor de meserie, dacă un lucru atât de nesperios, precum mângălitul cartoanelor și pânelor, mai bune pentru izmene și cămăși, cu toată asprimea dată de grundurile împuțite ce le acopereau, se putea numi meserie – „niște incuți, niște vite, ce mai, domnule, care n-au vrere și habar de nimic, păsându-le numai de îndestularea burdihanelor lor nespălate cu lunile”, tuna alesul –, așa că se mulțumi să-l pândească pe colonel a doua zi după sosire, ieșindu-i în cale ca din întâmplare și prezentându-i-se milităros ca un căprar tomnatic: „Prea stimate domnule colonel, sunt primarul liberal al acestui sat și în numele onorabililor săi locuitori – vorba vine –, un evreu, doi basarabeni, cinci țigani și restul români, vreo două sute de familii adică, vă urez bun venit, atât excelenței voastre cât și alesei dumneavoastră consoarte!” Întâlnise pentru prima dată cuvântul ăsta, *consoartă*, într-o carte, și-i sunase ca o împlinire nesperată, târzie, iar de atunci îl arunca deseori, mai cu seamă când era vorba de vreo nevastă mai acătării, de general, de ministru, de industriaș, celorlalte crezând că nu li se potrivește, ele fiind pur și simplu muieri, muieră lui cutare sau a lui cutare, „niște fleoțotine”, nedemne de așa ceva, și îl și pronunța cu o grație caricaturală, prelung, cu buzele țuguiate aidoma unui fluier de șef de gară.

Descărcatul bagajelor a durat o zi încheiată, mobile diferite, întregi sau demontate, cufere de toate mărimile,

din piele neagră de bou și din vinilin roșu, încheiate în lucitoare coltare alămite, cutii din metal ori din lemn lăcuit, din carton presat, unele rotunde, altele lunguiețe, saci de iută înțesați cu haine, boccele, bocceluțe, pachete din hârtie cerată legate cu sfori de cânepă sau cu panglici bleu ori rozalii de satin, lăzi (precum cele de muniție, într-atât de încăpătoare și de țepene), două butoiașe, probabil cu mastică ori lichioruri exotice făcute din cine știe ce fructe nemaivăzute prin părțile locului, tot soiul de catrafuse, legături, legăturici, și încă mai erau de adus cam tot pe atâtea, au fost așezate fără cusur într-o anumită orânduială pe două prelate din pânză de cort, întinse pe iarbă în curtea mare sub supravegherea neobosită a cucoanei colonelului.

În răstimpul șederii la Brăila, după o trecere scurtă de nici un an printr-o micuță garnizoană de dincolo de munți, de averea lor se ocupase cu devotament un domn celibatar cu niște ochi enormi și triști, răvășit, cu o figură de copil famelic bătrân cu piele străvezie (aproape ca ai fi putut crede că poți privi prin el ca printr-un geamlâc murdar), rudă mai îndepărtată de-a lor, cu care încheiaseră un contract, nu de arendă, cu toate că acesta era titlul bătut la mașină cu litere de-o șchioapă pe întâia pagină, ci altcumva, ale cărui clauze anapoda și atâta amar de vreme secrete suscitaseră o grămadă de presupuneri idiote și de bârfe.

Casa cu șapte camere sfidător de înalte, ale căror tavane, ca niște porți ale cerului, erau încărcate de stucaturi meșterite de ipsosari italieni aduși înapoi pentru asta din țara lor îndepărtată, amintind pe dinafară de un conac

boieresc, fără să fie musai așa ceva, ci un amestec original, eclectic, dar cu toate astea plăcut, de stiluri, avea o verandă încântătoare pe care se urca din lateral pășind pe o scară placată cu marmură albă cu vinișoare roșii, ce era așezată inspirat în partea cea mai înaltă a curții din mijloc, într-o poziție de unde vedeai, ca dintr-un foișor militar, totul. Pe seama ușii de la intrare colonelul glumea ori de câte ori era întrebat despre înălțimea rar văzută, aproape ca aceea a unei biserici: „Dacă-ntr-o zi oarecare – numai să nu fie joia, că poate dă de vreo nuntă țigănească și se apucă de hore-n țărâna încinsă a drumului cu pirandele ieșite în cale –, mă va vizita Dumnezeu, curios și el să mă cunoască mai pe îndelete, altfel decât din auzite, din gurile spurcate ale corului afon de pizmuitori, care nu ating ce ating eu și nici nu visează ce visez eu, nu va fi obligat să se aplece, ca la intrarea, de nevoie, în cotețul găinilor.” Pe fiecare din cele nouă trepte (fuseseră opt la început, numai că stăpâna pusese să se sape în pământ pentru încă una, dintr-o superstiție legată de numere), în vase mari din lut ori într-un fel de hârdaie băițuite, oleandri cu flori albe, roșii, roz. Alături de crinii strălucitori ca zăpada înghețată de Bobotează și de cei de culoarea portocalei coapte, erau florile preferate ale stăpânei – „doar n-o să cultiv mușcate ca spălătoresele ori garoafe cu parfum de morți proaspăt spălați” –, și-i întâlneai, curățați și îngrijiți cu migală, legați cu funde strălucitoare de mătase, mai peste tot.

Dedesubtul întregii case era un beci răcoros cu pereți mereu văruiți proaspăt, care găzduia într-o ordine desăvârșită butoaiile din lemn de salcâm cu cepurile smolite, umplute ochi cu țuică galbenă catifelată, veche și de cincizeci de ani, cele din stejar pline cu vinuri rubinii ori